

INTERNET PROGRAMCILIĞI

(BTP203)

Yazar: Öğr.Üye.Özkan Canay

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ Adapazarı Meslek Yüksekokulu

Bu ders içeriğinin basım, yayım ve satış hakları Sakarya Üniversitesi'ne aittir.

"Uzaktan Öğretim" tekniğine uygun olarak hazırlanan bu ders içeriğinin bütün hakları saklıdır.

İlgili kuruluştan izin almadan ders içeriğinin tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt veya başka şekillerde çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright © 2004 by Sakarya University

All rights reserved

No part of this course content may be reproduced or stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means mechanical, electronic, photocopy, magnetic, tape or otherwise, without permission in writing from the University.

Sürüm 1

Sakarya...... 2004

HTML KOMUTLARI-3

Bu Haftanın Hedefi:

Bu hafta HTML komutlarına devam ederek listeler (lists) ve tablolar (tables) konularına değineceğiz. Madde imleri ve numaralandırma özellikleri HTML sayfalarında nasıl düzenlenir bunları gördükten sonra tabloların web tasarımındaki yerini ve kullanım şekillerini inceleyeceğiz. Bu dersin sonunda artık siz de kendi tablolarınızı oluşturabileceksiniz.

Bu Haftanın Materyalleri

Bu haftaki dersimizde kullanacağımız bir materyal bulunmamaktadır.

Kullanılan semboller

Listeler (List)

Dokümanların göze hoş görünmelerini sağlamak amacıyla listeler yaygın olarak kullanılır. Listeleri, Word programındaki madde imleri ve numaralandırma özelliklerine benzetebiliriz. HTML, pek çok değişik liste çeşidi destekler. Bunlar, aşağıdaki gibi üç ana grupta toplanabilir.

- 1. Sıralı listeler (ordered list)
- 2. Sırasız listeler (unordered list)
- 3. Tanımlama listeleri (definition list)

Sırasız (Düz) listeler

Sırasız liste (unordered lists,) oluşturmak için,

- 1. Listeye başlamak için belirteç açılır.
- 2. Liste elemanlarını teker teker girerken başına belirteci girilir. Kapatmak için belirtecine gerek yoktur.
- 3. Listeyi bitirmek için belirteç kapatılır.

Örnek olarak,

```
ElmaArmut
```

- Elma
- Armut

li> belirteçleri içinde paragraflar, diğer dokümanlara bağlantılar ve diğer belirteçleri kullanabilirsiniz.

İşaret stili

```
        type=disc>ONE
        type=circle>TWO
        type=square>THREE
```

- ONE
- o TWO
- § THREE

Listelerde işaret stili belirtmezseniz 1. seviyede disc stili geçerli olur.

İçiçe Düz Listeler

Tüm liste çeşitleri, 3'den fazla bölüm kullanmadıkça içiçe yazılabilir.

Örnek olarak,

```
        >li>İstanbul'un büyük semtleri

        Beyoğlu
        Bakırköy
        Kadıköy
        <lul>
        Ankara'nın belli başlı yerleşim birimleri

        Kızılay
        Ulus
        <lul>
```


Sıralı Listeler

Sıralı listeler (ordered lists), düz listelerden farklı olarak, belirteci yerine kullanırlar. Ekrandaki liste elemanlarının başına 1'den başlayarak sayılar eklenir. Aşağıdaki HTML kodu,

```
    Linux İşletim Sistemi
    Linux'un desteklediği donanımlar
```

ekrana şunları yazar:

- 1. Linux İşletim Sistemi
- 2. Linux'un desteklediği donanımla

Sıralı stil

Örnek olarak;

```
    type=i>ONE-ONE
    ONE-TWO
```

- i. ONE-ONE
- ii. ONE-TWO

Tablolar (Tables)

Tablolar, bilgileri matris düzeninde görüntülemek, sayfaları satırlara/sütunlara bölmek ya da metin veya grafiklerin sayfada istediğimiz yerde durmasını sağlamak amaçlarıyla kullanabileceğimiz HTML'nin en önemli yapı taşlarındandır. Sayfada gözüksün ya da gözükmesin tabloları bir iskelet gibi kullanabilir, böylece şu ana kadar öğrendiklerinizle yapamayacağınız gerçek düzenlemeyi yapabilirsiniz. Elbette HTML dizayn konusunda bir masaüstü yayıncılık programının gösterdiği hassasiyeti göstermez, bir de tarayıcıların tablo etiketlerini yorumlamada gösterdiği farklılıklar da buna eklenirse, genel ziyaretçi kesimine hitap etmenin ne kadar zor olduğu anlaşılır. Yine de uygun bir gösterim çoğu zaman mümkündür.

Tablolarda kullanılabilecek HTML etiketleri şunlardır:

```
... - table
<caption>...</caption>
 - row difinition
 - header
 - data cell
```

Doküman içinde tablo oluştururken aşağıdaki işlemler takip edilir :

```
Tablolar,  belirteci ile tanımlanır.

 belirteci, tablo kaç satır ise, o kadar sayıda arka arkaya  belirteci içerir
Her  belirteci, o satırda kaç kolon varsa o kadar ya da  belirteci içerir.

 ya da  belirteci ile tanımlı hücrelere her türlü bilgi (yazı, link, resim, liste ve hatta başka bir tablo) gelebilir.
```


Bir tablo genel olarak şuna benzer.

1. sütun 1. satır	2. sütun 1. satır
1. sütun 2. satır	2. sütun 2. satır
1. sütun 3. satır	2. sütun 3. satır

<TABLE> tag'ini açarken BORDER="2" ile çerçevenin kalınlığının 2 pixel, CELLPADDING="3" ile hücre içindeki yazı ile çerçevesi arasında 3 pixel, CELLSPACING="1" ile hücreler arasında 1'er pixel olacağını, HEIGHT="200" ile yüksekliğinin 200 pixel olacağını, WIDTH="90%" ile genişliğinin browser penceresinin %90'ı olacağını ve en son olarak da BGCOLOR="#FFFFCC" ile arka fon renginin açık sarı olacağını vermiş olduk. Bunlardan hiçbirini vermemiş olsaydık, browser genişlik, yükseklik ayarlarını hücre içlerindeki dataya göre otomatik yapardı ve kalınlık ve arka fon rengini de varsayılanlardan atardı. Burada dikkat edilmesi gereken bir şey, verdiğiniz yükseklik veya genişlik değerleri, hücre içindeki elemanlardan küçükse, verdiğiniz değerler ihmal edilir ve hücre içindeki elemanları tamı tamına alabilecek en küçük değerler kullanılır.

Tablo tanımlamaları her zaman için satır satır yapılır. Yukarıda görüldüğü gibi <TR> (table row) ile yeni bir satır açıyoruz, ve altına da <TD> (table data) ile elemanlarımızı sıralıyoruz. Sütunla işimiz bittiğinde </TD> ile, satırla işimiz bittiğinde </TR> ile kapatıyoruz. Tabii ki tablomuzla işimiz bittiğinde de </TABLE> ile tablomuzu kapatıyoruz.

Eğer doküman içinde varsayılan bir font kullanıyorsanız bile tablonun her hücresi içinde bunu tekrar tanımlamanız gerekir; çünkü tablolar içinde dokümanın tanımlanan karakter tipinin (font) üstüne varsayılan karakter tipi konur. Örneğin, doküman yazıtipinizi Helvetica tanımladıysanız ve tarayıcının varsayılan font'u Times New Roman ise tablo içinde bütün yazılar Times New Roman olarak görünür.

Basit bir tablo örneği verirsek;


```
YiyecekİçecekTatlı
Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç
Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava
İskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```

Şu şekilde görünür:

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE>...</TABLE>

Tablo oluşturmak için kullanılan komuttur. Tablomuzla ilgili tanımlar, hücreler, başlıklar v.b. bu belirteç çifti içerisine yazılır. etiketi şu parametreleri alabilir:

```
BORDER=X (çizgi kalınlığı)
WIDTH=X | X% (tablo genişliği)
HEIGHT=X | X% (tablo yüksekliği)
BGCOLOR="..." | "#..." (tablo zemin rengi)
BACKGROUND="..." (tablo artalan resmi)
CELLSPACING=X (hücreler arası boşluk miktarı)
CELLPADDING=X (hücre içi boşluk miktarı)
ALIGN="LEFT|CENTER|RIGHT" (tablonun yatay yerleşimi)
```

<TABLE BORDER=X>

Border parametresi ile tablonun hücrelerini belirten sınır çizgilerinin kalınlığı belirtilir. Hiç yazılmazsa 0, sadece border yazılıp değer verilmemesi durumunda ise 1 değerini alır.

Bir önceki örneğe border eklersek;

```
YiyecekİçecekTatlı
Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç
Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava
İskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```


Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE WIDTH=X|X% HEIGHT=X|X%>

Width parametresi tablonun genişliğini, Height ise yüksekliğini ayarlamak için kullanılır. Değer olarak piksel cinsinden sayısal değerler alabildikleri gibi 50%, 75% şeklinde bulundukları objenin (document, table, v.b.) % değeri kadar da tanımlanabilirler.

Bir önceki örneğe genişlik(width) ve yükseklik(height) eklersek;

```
YiyecekTatlı
Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç
Tas KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava
Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıHadayıfı

İskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE BGCOLOR="X">

Tablonun artalan (zemin) rengini değiştirmek için bgcolor parametresini kullanıyoruz. "#FF0000" şeklinde hexadecimal sayı, ya da renklerin İngilizce isimleri "navy, blue, yellow, black, ..." değer olarak verilebilir. Bgcolor tüm tablonun zemin rengini değiştirir. Hücrelerde aksi belirtilmedikçe bu zemin rengi geçerli olur.


```
YiyecekİçecekTatlı
Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç
Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava
İşkenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```


Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE BACKGROUND="image_URL" >

Body'de olduğu gibi bütün background parametreleri, değer olarak belirtilen resmi alıp zemine çoğaltarak yerleştirir. Table'da da durum aynıdır. Hücrelerde aksi belirtilmedikçe bu artalan resmi geçerli olur.


```
YiyecekİçecekTatlıTas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaçUrfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklavaİşkenderMantar ÇorbasıEkmek KadayıfıİşkenderKadayıfı
```

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE CELLSPACING=X>

Tablonun hücreleri arasındaki sınır boşluklarının nokta cinsinden miktarını belirlemek için kullanılır. Eğer hücreleri birbirinden uzaklaştırmak istiyorsanız bu değeri arttırmalısınız.


```
  YiyecekİçecekTatlı 
  Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç 
  Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava 
  İskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```


Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE CELLPADDING=X>

Hücrelerin iç kenarlarından bırakılacak boşluk miktarını belirlemek için kullanılır. Eğer hücrelerin içerisindeki objeleri hücre çizgilerinden uzaklaştırmak istiyorsanız bu değeri arttırmalısınız.


```
YiyecekTatlıTas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaçUrfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklavaİskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı
```

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TABLE ALIGN="LEFT|CENTER|RIGHT" >

Tablonun dikey olarak sol, orta ya da sağa yerleştirilebilmesini sağlar.


```
Yiyecekth>İçecekTatlı 
Tas KebabıMercimek ÇorbasıSütlaç 
Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklava
```


İskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TH>...</TH>

Başlık hücreleri için kullanılır. Mantık olarak temelde TD gibidir, parametreleri ve tipleri tamamen aynıdır. TD'den tek farkı, içerisindeki objeleri varsayılan (default) olarak ortalaması (TD'de varsayılan değer left'tir) ve metinleri varsayılan olarak bold (kalın) yapmasıdır.

<TD>...</TD>

Data (veri) hücresi tanımı için kullanılır. Tablolarda kullanılan hücre tipi çoğunlukla budur. <TD> belirteç çifti arasına yazılan HTML etiketleri o hücrenin içerisinde gösterilir. ve etiketleri şu parametreleri alabilir:

BORDER=X (çerçeve çizgisi kalınlığı)

WIDTH=X | X% (hücre genişliği)

HEIGHT=X | X% (hücre yüksekliği)

BGCOLOR=".." | "#..." (hücre zemin rengi)

BACKGROUND="..." (hücre artalan resmi)

ALIGN="LEFT|CENTER|RIGHT" (hücre içerisindeki objelerin yatay yerleşimi)

VALIGN="TOP|MIDDLE|BOTTOM" (hücre içerisindeki objelerin dikey yerleşimi)

ROWSPAN=X (Row Span, hücrenin kapsayacağı satır miktarını belirtmek için kullanılır)

COLSPAN=X (Column Span, hücrenin kapsayacağı sütun miktarını belirtmek için kullanılır)

...

Hücre içinde hiç bir data yoksa, browser o hücrenin çerçevesini göstermez. Boş hücreleri boşluk karakteri olan ile doldurmanızda her zaman fayda vardır.

YiyecekİçecekTatlı

vtr>Tas KebabıMercimek Çorbası

Urfa KebabıEzogelin ÇorbasıBaklavaiskenderMantar ÇorbasıEkmek Kadayıfı

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<TR>...</TR>

Tabloda yeni bir satır açmak için kullanılan etikettir. Genelde parametre belirtilmeden kullanılmakla birlikte şu parametreler verilebilir:

ALIGN="LEFT|CENTER|RIGHT" (satırdaki hücrelerin içerisindeki objelerin yatay yerleşimi) VALIGN="TOP|MIDDLE|BOTTOM" (satırdaki hücrelerin içerisindeki objelerin dikey yerleşimi)

Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

<CAPTION>...</CAPTION>

Tabloya başlık yazdırmaya yarayan, fakat kullanımına pek fazla rastlamayacağınız tablo etiketidir. Şu parametreleri alabilir:

ALIGN="LEFT|CENTER|RIGHT" (başlığın tablonun solunda, ortasında -varsayılan- ya da sağında görünmesi için)

VALIGN="TOP|BOTTOM" (başlığın tablonun üstünde -varsayılan- ya da altında görünmesi için)

<caption valign=bottom>Öğle Yemeği</caption>

```
<caption valign=bottom>Öğle Yemeği</caption>
Yiyecekth>Tatlı

<ti>valign="middle">Tas

KebabıMercimek

ÇorbasıSütlaç

VIrfa KebabıEzogelin Çorbası

İskenderMantar Çorbası

KebabıKadayıfı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı

KebabıKebabı<
```

Öğle Yemeği		
Yiyecek	İçecek	Tatlı
Tas Kebabı	Mercimek Çorbası	Sütlaç
Urfa Kebabı	Ezogelin Çorbası	Baklava
İskender	Mantar Çorbası	Ekmek Kadayıfı

Tablo Örnekleri:

Rowspan Örneği

```
Sabah Menüsü
Yiyecek
A

Yiyecek
B

Tatlı
C
```

Sabah Menüsü	Yiyecek	
	İçecek	В
	Tatlı	C

Align-Valign Örneği

```
Yiyecek
İçecek

Tatlı
Other

valign=top>A
valign=middle>B

C

D
```

Yiyecek	İçecek	Tatlı	Other
Α	В	С	D

Karışık Tablo Örneği

```
<HTMI.>
<HEAD>
<TITLE>Örnek</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
<TABLE BORDER="2" CELLPADDING="2" WIDTH="500" HEIGHT="300">
<TD HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE" COLSPAN="5"><P
ALIGN="CENTER">EN UST</TD>
</TR>
<TR>
<TD WIDTH="100" VALIGN="MIDDLE" ROWSPAN="4"><P
ALIGN="CENTER">EN SOL</TD>
<TD HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE" COLSPAN="2"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC UST</TD>
<TD WIDTH="100" VALIGN="MIDDLE" ROWSPAN="2"><P
ALIGN="CENTER">SAG IC UST</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">EN SAG EN UST</TD>
</TR>
<TR>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC SOL ORTA</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC SAG ORTA</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">EN SAG ORTA UST</TD>
</TR>
<TR>
<TD HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE" COLSPAN="2"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC ORTA</TD>
<TD WIDTH="100" VALIGN="MIDDLE" ROWSPAN="2"><P</pre>
ALIGN="CENTER">SAG IC ALT</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">EN SAG ORTA ALT</TD>
</TR>
<TR>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC SOL ALT</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">SOL IC SAG ALT</TD>
<TD WIDTH="100" HEIGHT="60" VALIGN="MIDDLE"><P
ALIGN="CENTER">EN SAG EN ALT</TD>
</TR>
</TABLE>
</BODY>
</HTML>
```


EN UST					
EN SOL	SOL IC UST	CAC IC LIST	EN SAG EN UST		
	SOL IC SOL SOL IC SAG ORTA	SAG IC UST	EN SAG ORTA UST		
	SOL IC ORTA	SAG IC ALT	EN SAG ORTA ALT		
	SOL IC SOL ALT SOL IC SAG ALT		EN SAG EN ALT		

Haftanın Çalışma Soruları

?

- 1. Çorbalar, tatlılar, içecekler şeklinde 3 adet sırasız liste oluşturunuz ve bu listelerin içlerine sayılarla sıralı liste oluşturarak sevdiğiniz çorba, tatlı ve içecekleri yazınız.
- 2. Tablo yardımıyla örnek bir "haftalık ders programı" hazırlayınız.
- 3. 2 sütun, 12 satırdan oluşan bir tablo hazırlayınız. 2. Sütundaki hücrelere sırasıyla ayları yazınız. 1. sütuna ise her mevsime denk gelen ayları rowspan ile birleştirerek yazınız. Böylece 1. Sütun 4 satırdan (4 mevsim), 2. Sütun ise 12 satırdan (12 ay) oluşmuş olmalı ve her mevsimin karşısına, içerdiği 3 ayın denk geldiği bir tablo elde etmeye çalışınız.
 - Burada verdiğimiz çalışma soruları sizin uygulama yaparak kendini geliştirmeniz açısından önemlidir.
 - Yukarıda verilen soruların çözümlerini yapmaya çalışınız. Cevapları dersin hocasına göndermeyiniz.
 - Bu haftanın içeriğini yorumlayıp İnternet üzerinde de araştırma yaptığınız halde çözümü bulamadıysanız, www.adamyo.sakarya.edu.tr adresinde yer alan dersin forum alanına mesaj atarak yardım alabilirsiniz.

